

บานประตุมุกอุโบสถวัดราชบพิธอันงดงามนี้ สันนิษฐานว่า น่าจะเป็นฝีมือช่างในสำนัก กรมหมื่นทิวารวงศ์ประวัติ เดิมเป็นหน้าต่างปราสาทพระเทพบิดรในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มาก่อน ต่อมาเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้หลังคา จึงได้ถอดเอาบานมุกออก และได้ชะลอไปติดตั้งเป็นบานประตูหน้าต่างของพระอุโบสถ วัดราชบพิธแทนจวบจนปัจจุบัน

This exquisite mother-of-pearl inlay at Wat Ratchabophit are believed to be made by artisans under Prince Kshemasri. Formerly, the panel was on the windows of Wat Phra Kaeo in the Grand Palace, but after a fire, they were removed and relocated to Wat Ratchabophit where they remain today.

กรมหมื่นทิวารวงศ์ประวัติ
Prince Kshemasri

วังช่างมุก

“วังท้ายวัดพระเชตุพนฯ” เปรียบเสมือนศูนย์รวมงานหัตถศิลป์สำคัญของไทย เนื่องด้วยเจ้าของวังแต่ละพระองค์ ล้วนแล้วแต่เกี่ยวเนื่องกับการผลิตเชิง “ช่าง” ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “กรมช่างมุก” ที่มีหน้าที่ในการทำเครื่องประดับมุก

เครื่องประดับมุก คือ งานที่ทำจากเปลือกหอยไข่อันเป็นหอยทะเลที่มีเปลือกให้ความแวววาวสะท้อนแสงเป็นสีส้มต่างๆ ในการผลิตจะต้องนำเปลือกหอยมาตอ่ยและแต่งเป็นชิ้นย่อย ฉลุให้เป็นลวดลายต่างๆ และนำไปติดลงบนพื้นผิวภายนอกของวัตถุ

หลักฐานชั้นเยี่ยมที่แสดงให้เห็นว่าพื้นที่แห่งนี้เคยเป็นสำนักผลิตเครื่องประดับมุกมาก่อนก็คือเปลือกหอยมุกจำนวนมากที่พบกระจัดกระจายในพื้นที่ ก็ด้วยมีเจ้าของวังถึง ๓ พระองค์ที่ดำรงตำแหน่งเจ้ากรมมุก นั่นคือ กรมหมื่นอมเรนทรพดินทร์ ในสมัยรัชกาลที่ ๓ กรมหมื่นเชษฐาธิเบนทร์ ในสมัยรัชกาลที่ ๔ และ กรมหมื่นทิวารวงศ์ประวัติ ในสมัยรัชกาลที่ ๕

Mother-of-Pearl Artist Palaces

This cluster of palaces behind Wat Pho was a center of Thai arts and crafts, since each of the occupants of these palaces was skilled in different arts, in particular, the Mother-of-Pearl arts.

Mother-of-pearl inlays are made using lustrous conch shells with a shiny and iridescent finish. The seashells are cut into smaller pieces, and crafted into different shapes, then rearranged into patterns on different surfaces.

A great piece of evidence that proves that this used to be a mother-of-pearl workshop was a large amount of mother-of-pearl shells scattered around the area. Three of the occupants of the palaces used to head the Mother-of-Pearl Art Department, from King Rama III's era to King Rama V's era.